

BEDEN EĞİTİMİ VE SPOR ÖĞRETMENLERİNİN DOPİNG BİLGİ DÜZEYLERİNİN BELİRLENMESİ*

Metin BAYRAM**, Gökhan BAYRAKTAR***, Erdoğan TOZOĞLU****, Abdulvahit DOĞAR*****

Alındı/Received: 15.02.2017

Düzeltildi/Revised:17.03.2017

Kabul Edildi/Accepted: 02.04.2017

Özet

Sporcuların ve antrenörlerin spor yaşamlarında karşılaşacağı zorluklar göz önüne alındığında bu zorlukları aşabilmek ve istediği başarı seviyesine ulaşabilmek için farklı yöntemlere başvurmaktadırlar. Günümüzde sıkça karşılaşılan ve sporcuların sağlıklarını olumsuz etkilemekte ve haksız kazanca sebep olan bilinçli veya bilinçsizce yapılmakta olan doping kullanma yöntemi uygulanmaktadır. Bu çalışmada; Beden Eğitimi ve spor öğretmenlerinin doping bilgi düzeylerinin belirlenmesi açısından incelenmesi amaçlanmıştır. Ağrı il merkezinde görev yapan 60 erkek 10 kadın olmak üzere toplam 70 beden eğitimi öğretmeni çalışmamızın örneklem grubunu oluşturmaktadır. Doping bilgi düzeyinin belirlenmesi için Sargın (2007) tarafından geliştirilen 32 sorudan oluşan anketin kapsam geçerliliği, anlaşılabilirliği ve güvenilirliği 2006-2007 eğitim öğretim yılında yapılmış olup, Cronbach Alpha güvenirlik kat sayısı 0,92 olarak saptanmıştır. Anketten elde edilen bilgilerin analizinde, SPSS 21.0 paket programında frekans ve cinsiyet değişkeni arasındaki farklılıkları belirlemede Ki kare analiz testleri yapılmıştır. Anlamlılık düzeyi olarak $p < 0.05$ alınmıştır. Analizler sonucunda elde ettiğimiz verilere göre, öğretmenlerin cinsiyetleri ile doping kullanımının tercih edilme nedenleri, sporda kullanılan doping çeşitleri hakkındaki bilgileri, ve sporcuların sporda doping kullanım konusundaki görüşleri arasında anlamlı farklılık tespit edilmemiştir. Öğretmenlerin cinsiyetleri ile sporcuyu dopinge yönlendirmeye sebep olan etkenler arasındaki görüşleri arasında anlamlı farklılık olduğu tespit edilmiştir. Yazılı görsel basın ve kitle iletişim araçlarının doping kullanımını desteklediğini ifade etmişlerdir. Ayrıca öğretmenlerin ergojenik yardımcıları hakkında bilgi sahibi olduklarını, ergojenik yardımcıların doping sayıldığını ifade etmişlerdir. Bu bilgiler ışığında spor eğitimcilerinin doping ve ergojenik yardımcıları hakkında daha fazla bilgilendirilmesi gerekliliği görülmektedir.

Anahtar Kelimeler: Doping, beden eğitimi ve spor öğretmenleri, ergojenik yardım.

DETERMINING DOPING KNOWLEDGE LEVELS OF PHYSICAL EDUCATION AND SPORTS TEACHERS

Özet

Given the difficulties encountered by sportsmen and coaches in their sporting lives, they resort to different methods to overcome these difficulties and achieve the desired level of success. Today, it is a common practice to use a doping method, whether consciously or unconsciously, which negatively affects the athletes' health and making an unfair advantage. In this study; it is aimed to examine the level of doping knowledge of Physical Education and Sports teachers. A total of 70 physical education teachers, 60 males and 10 females working in the province of Ağrı constitute the sample group of our study. The content validity, comprehensiveness and reliability of the questionnaire composed of 32 questions developed by Sargın (2007) to determine the level of doping knowledge information was made by Sargın in the 2006-2007 academic year and the Cronbach Alpha reliability co-efficient is

* Bu çalışma, II. Uluslararası Sosyal Bilimler Kongresi'nde sözlü bildiri olarak sunulmuştur.

** Yrd. Doç. Dr., Ağrı İbrahim Çeçen Üniversitesi Beden Eğitimi ve Spor Yüksek Okulu, mbayram@agri.edu.tr

*** Doç. Dr., Ağrı İbrahim Çeçen Üniversitesi Beden Eğitimi ve Spor Yüksek Okulu, gbayraktar@agri.edu.tr

**** Doç. Dr., Atatürk üniversitesi Kazım Karabekir Eğitim Fakültesi Beden eğitimi ve Spor Öğretmenliği Bölümü, erdogan.tozoglu@atauni.edu.tr

***** Yrd. Doç. Dr., Atatürk Üniversitesi Sağlık Meslek Yüksekokulu, avahitdogar@atauni.edu.tr

determined as 0.92. In analysing the information obtained from the questionnaire, Chi square analysis tests are performed to determine differences between frequency and gender variables in SPSS 21.0 package program. Significance level is taken as $p < 0.05$. According to data collected through analyses, we found no significant difference between the gender of the teachers and the reasons for preferring doping use, the information about the types of doping used in sports, and the opinions of the athletes about the use of doping in sports. However, it was found that there is a significant difference between teachers' genders and their opinions about the factors that led to the doping of sportsmen. They stated that printed, visual media and mass communication have supported the use of doping. They also stated that teachers have knowledge about ergogenic aids and that ergogenic aids are considered as doping. In the light of this information, it is necessary for sports trainers to be informed more about doping and ergogenic aids.

Keywords: Doping, physical education and sports teachers, ergogenic aids.

1.GİRİŞ

Dünyadaki her spor dalında mücadele veren sporcuların performans arttırıcı ilaç veya tekniklerin kullanımı son yıllarda çok daha sık karşımıza çıksa da, bunların kullanımı eski Yunan uygarlıklarına kadar uzanmaktadır. O dönemin atletleri güçlerini arttırmak için mantar, ginseng ve morfin gibi maddeler kullanmışlardır. Bazı sporcular bu tarz maddeleri veya yöntemleri kullanmayı tercih etmeyip spor ahlakına uygun davranış sergilerken, bazıları teknoloji ve tıp dünyasının nimetlerinden faydalanarak üstünlük kurmaya çalışmışlardır (<http://www.wada-ama.org>).

Günümüzde sporcular özel antrenmanlar, yüksek teknolojik tasarım ürünü giysiler, besin desteğini de içeren bilimsel ve tıbbi destek gibi performanslarını artırabilecek her türlü yolun arayışı içerisinde. Sporcu vücudu, artık maksimum performans elde etmek için detaylı bir biçimde donatılmış bir enstrüman gibi görülmektedir. Özellikle yüksek performans sporcuları, zaman zaman kariyerleri, sağlıkları ve sportif değerleri hiçe sayarak doping kullanmaya yönelebilmektedir (<http://sln.fi.edu>). İnsanlar, ilk çağlardan itibaren tarihin her döneminde, güçlerini yapay yollarla arttırmak için birçok bitkisel formül denemişlerdir (Gençtürk, 2009). İyi bir sportif performans; fizik, kondisyon, beceri koordinasyon, kas gücü, dayanıklılık ve dengeli beslenme gibi birçok faktöre bağlıdır (Başkaya, 2004). Doping Dünya'daki spor yarışmalarında uzun yıllardır süregelen bir problem niteliğindedir (Barroso, 2008).

Doping sözcüğü "dop" kelimesinden türeyen ve 18. yüzyılda Güney Afrika'da kabilelerin seremonilerinde uyarıcı olarak kullandıkları bir içecekten gelmektedir. Doping literatüre ise ilk olarak 1889 yılında, yarış atlarında performans arttırma amaçlı kullanılan narkotik ilaç olarak girmiştir (Lippi, 2008). Günümüzde spor, insanların en çok ilgi duyduğu ve katılım gösterdiği önemli kültürel ve toplumsal etkinliklerden birisidir. İnsanın oyun oynama yarışma ve rekabet etme içgüdüleri ve dürtülerinden kaynaklanan spor olgusunun en önemli boyutu üstün performanstır (Göral, 2002; Öztürk, 2012).

Sporun çok geniş bir kitleyi etki altına alması ve bir de buna maddi kazancın eklenmesi başarılı olmayı kaçınılmaz hale getirmiştir. Bu da, kazanmanın büyük bir amaç olduğu sportif yarışmalarda, sporcuları antrenmanla kazandıkları performansın ötesinde yarışmanın sonucunu etkileyecek bir takım madde, malzeme ve uygulamaların kullanımına yöneltmiştir (Şenel, 2004). Yarışma ve kazanma arzusunun insanlık kadar eski olduğu söylenir (Başkaya, 2004). Yarışmalarda sporcuların ilaç kullanmalarıyla ilgili ilk belgeler, 1865 yılında Amsterdam'da, kanal yüzücülerinin doping yaptıkları suçlamasıyla başlamıştır. Bu tarihlerde, bisikletçiler arasında da doping kullananların bulunduğu bilinmektedir (Ertaş ve Petek, 2005).

Günümüzde performansın artırılması açısından çeşitli araştırmalar yapılmakta olup, bu araştırmaların bir kısmı da ergojenik yardımcıları üzerinde yoğunlaşmaktadır. Ergojenik yardımcıları, kısaca, antrenmana etkisinin yanında performansın artırılmasına katkı sağlayan ve doping sayılmayan besin maddelerine veya enerji üretimi ve kullanımını artırarak, yorgunluğu geciktirerek performansın artırılması için kullanılan maddeler ya da teknikler olarak tanımlanabilir (Ersoy, 1993; Yildirim, 2001).

Çok tehlikeli ve yasal olmamasına rağmen doping, modern antrenman yöntemlerinin de önünde adeta bir kurtarıcı konumunda ön plana çıkmıştır (Acarbay, 1986; Yoncalık, 2007). Doping kullanımına bağlı ortaya çıkan olumsuzlukların birçok sporcu tarafından bilindiği kabul edilmektedir. Buna rağmen, doping kullanımında ısrar edilmesi, rekorların ve galibiyetlerin dayanılmaz cazibesini, sporun giderek ticarileşmesini ve doping ile profesyonellik arasında gitgide artan sıkı bir ilişkinin olduğunu düşündürmektedir. Takımın ligdeki konumu, forma aşkı, bilgisizlik, antrenman tembelliği veya müsabakaya hazırlanma eksikliği sporcuların başarıya daha çabuk ulaşabilmek için çeşitli arayışlara girmelerine dolayısıyla dopinge olan ilginin artmasına neden olmaktadır (Eröz, 2007). Bazı vitaminler, mineraller, aminoasitler, bitkiler, metabolitler ve değişik kombinasyonlar gibi maddeler ya da metodlar ergojenik yardımcıları olarak nitelendirilebilir. Bu maddeler veya metodlar, birçok sporcu tarafından, optimal enerji sağlama, enerji sistemlerinin dengesi ve vücut dokusunun gelişimi (özellikle yağsız vücut kitlesinin veya kas dokusunun gelişimi) gibi amaçlarla ek besin olarak kullanılmaktadır (Kürkçü, 2009).

Ergojenik yardımcıları mekanik veya biomekanik, psikolojik, fizyolojik, farmakolojik ve beslenme ile ilgili yardımcıları olarak kategorize edilebilir (Thein, 1995). Yoğun ve sık antrenman yapan sporcular enerji yetersizliği ve yorgunluktan şikâyetçi olurlar. Bu yorgunluklarını azaltmaları, performanslarını yükseltmeleri ve toparlanmalarını hızlandırmaları için de sürekli telkin edilirler. Bu yüzden enerji içecekleri ya da bazı ergojenik maddeler onlara cazip gelir. Daha fazla enerji yüklemenin daha fazla kapasite oluşturabileceği, çoğu ve özellikle aktif sporcu olan bireyler için istenilen ve arzu edilen bir durum olmaktadır (Bonci, 2002; Yıldız, 2004).

İlk resmi doping tanımı 1963'te "sporcu ya da oyuncuların yarışma sırasında veya yarışmaya hazırlanırken spor ahlakına yakışmayacak şekilde performanslarını yapay olarak arttıracak ve sporcunun fiziksel ve psikolojik sağlığına zarar verecek, madde veya başka olası yöntemleri kullanması şeklinde yapılmıştır (Öztürk, 2012). Dopinge ilişkin son tanım 1 Ocak 2004 yılında uygulamaya giren Dünya Anti Doping Ajansı (WADA) tarafından yapılmıştır. Bu tanıma göre doping, bir sporcuda sportif performansı artırma potansiyeli bulunan veya sağlığı gereksiz yere tehdit eden ya da spor ruhuna aykırı olan bir madde kullanılması veya kullanıldığına dair bir kanıtın bulunması şeklindedir (Atasü ve Yücesir, 2004). Sporda performansı arttırmak için kullanılan doping maddeleri spor disiplinine göre farklıdır. Bazı sporlarda dayanıklılığı, kuvveti, yorgunluğa direnci arttırmak için, bazı disiplinlerde sinirsel gerginliği azaltmak için kullanılır (Akgün, 1993). Doping yapan maddelerin sınıflandırılması Stimülanlar (uyarıcılar), Narkotik analjezikler, Anabolik steroid'ler, Beta bloke'ler, Diüretik'ler, (idrar söktürücü) Peptid hormonlar ve analoglarıdır (Dallı, et al., 2014). Doping metodları ise Kan dopingi ve Farmakolojik, kimyasal ve fiziksel manüplasyonlardır. Bazı kısıtlamalara tabi olan maddeler alkol, Marihuana, Lokal anesteziçiler, Kortikosteroidlerdir. (Haynes, et al., 1996).

2. AMAÇ VE YÖNTEM

Bu çalışmanın amacı, Beden Eğitimi ve spor öğretmenlerinin doping bilgi düzeylerinin belirlenmesi ve farklı demografik özellikler açısından incelenmesidir. Bunun için araştırmada case study (durum tespit çalışması) uygulanmıştır.

2.1. Evren ve Örneklem

Bu araştırmanın evreni, Ağrı il merkezinde görev yapan 80 beden eğitimi öğretmeni oluşturmaktadır. Örneklemi ise 60 erkek 10 kadın toplam 70 beden eğitimi öğretmeni oluşturmaktadır.

2.1. Veri Toplama Aracının Hazırlanışı ve Uygulanışı

Öğretmenlerin dopinge ilgili bilgi ve düşüncelerini öğrenmeye yönelik hazırlanmış anketimizin 1. bölümünde demografik özellikler, 2. bölümünde ise doping bilgi ve düşüncelerini ölçmeye yönelik 5'li likert tipi anket verilmiştir. Toplam 32 sorudan oluşan anketin kapsam geçerliliği, anlaşılabilirliği ve güvenilirliği 2006-2007 eğitim öğretim yılında Coşkun Sargın tarafından yapılmış olup, Cronbach Alpha güvenirlik kat sayısı 0,92 olarak saptanmıştır. ($0,80 < x < 1,00$ ise veri toplama aracı yüksek derecede güvenilir) (Yıldırım ve Ark. 2003). Buna göre öğretmenlere uygulanan anketin yüksek güvenilirliğe sahip olduğu ifade edilebilir.

2.3. Verilerin Analizi

Anketten elde edilen bilgilerin analizinde, SPSS 21.0 paket programı kullanılmış ve anlamlılık düzeyi olarak $p < 0.05$ alınmıştır. Öğretmenlerin demografik özellikleri ve spor yapma durumuna ilişkin değerlendirmede frekans ve yüzde dağılımı analizi yapılmıştır. Cinsiyet değişkeni ile sporcuyu dopinge yönlendirmeye sebep olan etkenler arasındaki ilişki ve sporcuların ergojenik yardım hakkında bilgi ve kullanma görüşleri arasındaki ilişkiyi incelemek için Ki kare analiz testleri yapılmıştır.

3. BULGULAR

Bu bölümde araştırmaya katılan öğretmenlerin demografik özelliklerine ilişkin frekans ve yüzde dağılımları, tablo 1'de ve öğretmenlerin spor yapma durumlarına ilişkin frekans ve yüzde dağılımları tablo 2'de verilmiştir. Öğretmenlerin cinsiyetleri ile sporcuyu dopinge yönlendirmeye sebep olan etkenler arasındaki ilişki tablo 3'de ve sporcuların ergojenik yardım hakkında bilgi ve kullanma görüşleri arasındaki ilişki tablo 4'de verilmiştir.

Tablo 1. Öğrencilerin Demografik Özellikleri Dağılımı

	Değişken	Sayı (N)	Yüzde
Cinsiyet	Kadın	97	39,1
	Erkek	151	60,9
	Toplam	248	100,0

Yaş	15 yaş ve altı	92	37,1
	16-20 yaş arası	134	54,0
	21 yaş ve üzeri	22	8,9
Ailenin Ekonomik Gelir Düzeyi	500 tl ve altı	49	19,8
	501-999 tl arası	45	18,1
	1000-1500 tl arası	75	30,2
	1501-3000 tl arası	52	21,0
	3001 tl ve üzeri	27	10,9

Tablo 2. Öğrencilerin Spor Yapma Durumları Dağılımı

	Değişken	Sayı (N)	Yüzde
Kaç yıldır spor yapıyorsunuz	3 yıl ve altı	60	24,2
	4-7 yıl arası	109	44,0
	8 yıl ve üzeri	79	31,9
	Total	248	100,0
Millilik düzeyiniz	Yıldızlar	114	46,0
	Gençler	103	41,5
	Büyükler	31	12,5
Sizi spora yönlendiren en önemli etken	Kendi isteğimle	80	32,3
	Ailem	84	33,9
	Arkadaşlarım	11	4,4
	Medya	21	8,5
	Beden eğitimi öğretmenim	52	21,0

Tablo 3. Bireylerin Cinsiyetleri ile Sporcu Yu Dopinge Yönlendirmeye Sebep Olan Etkenler Arasındaki İlişki

YARGI	Sporcu Yu dopinge yönlentmede daha çok yazılı ve görsel basın (radyo, tv. dergi, kitap, vb.) sebep olmaktadır							P
Kadın	N	28	23	13	24	9	97	,001
	%	28,9	23,7	13,4	24,7	9,3	100	
Erkek	N	48	38	43	11	11	151	
	%	31,8	25,2	28,5	7,3	7,3	100	
Toplam	N	76	61	56	35	20	248	
	%	30,6	24,6	22,6	14,1	8,1	100	
YARGI	Sporcu Yu dopinge yönlentmede daha çok aile sebep olmaktadır							,242
YARGI	Sporcu Yu dopinge yönlentmede daha çok arkadaşlar sebep olmaktadır							,850
YARGI	Sporcu Yu dopinge yönlentmede daha çok sosyal çevre sebep olmaktadır							,185
YARGI	Sporcu Yu dopinge yönlentmede daha çok kulüp yöneticileri sebep olmaktadır							,115
YARGI	Sporcu Yu dopinge yönlentmede daha çok antrenörler sebep olmaktadır							,822
YARGI	Sporcu Yu dopinge yönlentmede daha çok beden eğitimi öğretmenleri sebep olmaktadır							,897

Tablo 3'e bakıldığında sporcuların cinsiyetleri ile sporcu Yu dopinge yönlendirmeye sebep olan etkenler arasındaki ilişki boyutuna göre sporcu Yu dopinge yönlentmede daha çok yazılı ve görsel basın (radyo, tv. dergi, kitap, vb.) sebep olmaktadır yargısına göre anlamlı ilişki tespit edilmiştir.

Tablo 4. Bireylerin Cinsiyetleri ile Sporcuların Ergojenik Yardım Hakkında Bilgi ve Kullanma Görüşleri Arasındaki İlişki

YARGI	Ergojenik yardım kullanıyorum							P
YARGI	Ergojenik yardım hakkında yeterli bilgiye sahibim							,778
Kadın	N	37	22	23	14	1	97	,034
	%	38,1	22,7	23,7	14,4	1,0	100	
Erkek	N	47	48	28	15	13	151	
	%	31,1	31,8	18,5	9,9	8,6	100	
Toplam	N	84	70	51	29	14	248	
	%	33,9	28,2	20,6	11,7	5,6	100	
YARGI	Müsabaka öncesi ergojenik yardım alıyorum							,586
YARGI	Farkında olmadan ergojenik yardım kullandım							,837

YARGI	Antrenörümün verdiği ilaçları içeriğini bilmeden kullanım							,278
YARGI	Müsabakaya çıkmadan önce hipnoz ve motivasyon tekniklerinden yararlanıyorum							,499
YARGI	Ergojenik yardım doping olarak sayılmaktadır							,012
Kadın	N	39	22	18	15	3	97	
	%	40,2	22,7	18,6	15,5%	3,1	100	
Erkek	N	66	29	39	6	11	151	
	%	43,7	19,2	25,8	4,0%	7,3	100	
Toplam	N	105	51	57	21	14	248	
	%	42,3	20,6	23,0	8,5%	5,6	100	
YARGI	Ergojenik yardımlardan besinsel yardımcıları kullanıyorum. (kreatin, karnitin, amino asit vb.)							,336
YARGI	Ergojenik yardımların kullanımı yasaldır							,774
YARGI	Kullandığım ergojenik yardımcıların yan etkilerine maruz kaldım							,662

Tablo 4’de bakıldığında sporcuların ergojenik yardım hakkında bilgi ve kullanma görüşleri arasındaki ilişki boyutuna göre ergojenik yardım hakkında yeterli bilgiye sahibim ve ergojenik yardım doping olarak sayılmaktadır yargılarına göre anlamlı ilişki tespit edilmiştir.

4. TARTIŞMA ve SONUÇ

Bireylerin cinsiyetleri ile sporcuyu dopinge yönlendirmeye sebep olan etkenler arasındaki ilişkideki sporcuyu dopinge yöneltmede daha çok yazılı ve görsel basın (radyo, tv. dergi, kitap, vb.) sebep olmaktadır sorusuna verilen cevaplar, ,001 şeklinde gerçekleşmiştir. Bu bulduğumuz sonuçlara destek nitelikte bir çalışmada Sargin tarafından 2007 yılında gerçekleştirilmiş ve çalışmamızda ortaya çıkan sonuçlarla paralellik olduğu gözlenmiştir. Eröz’ün (2007) milli sporcular üzerine yaptığı çalışmada da sporcuların doping hakkında yeterli bilgiye sahip olmadıkları tespit edilmiştir. Ayrıca Öztürk ve arkadaşlarının (2012) hentbolcularda yaptığı çalışmada sporcuların önemli bir kısmının doping hakkında az bilgi sahibi oldukları görülmüştür. Bu durum da zaman zaman olumsuz etkilerinin yaşanabileceğini dile getirmiştir.

Yapılan başka bir çalışmada Sizce doping konusu sporcular, idareciler ve antrenörler tarafından yeterince biliniyor mu sorusuna Ağrı İbrahim Çeçen Üniversitesi beden eğitimi ve spor yüksek okulu öğrencilerin evet % 88 kısmen cevabı %80 hayır cevabı verme oranı ise %4,0 tür. Erzurum Atatürk Üniversitesi beden eğitimi ve spor öğretmenliği bölümü öğrencileri ise evet %77,2 kısmen % 13,2 hayır cevabı ise %9,6 olarak cevaplamışlardır yapılan çalışmada Ağrı İbrahim Çeçen Üniversitesi beden eğitimi ve spor yüksek okulu öğrencilerin evet cevabı verme oranının daha yüksek çıkma sebebi derslerde yeterince bilgilendirildikleri düşünülebilir (Bayram vd., 2017).

Bireylerin cinsiyetleri ile sporcuların ergojenik yardım hakkında bilgi ve kullanma görüşleri arasındaki ilişki ve ergojenik yardım kullanıyorum sorusuna verilen cevaplar ,034 şeklinde gerçekleşmiştir. Ergojenik yardım doping olarak sayılmaktadır sorusuna verilen cevap ise ,012 şeklinde cevap verilmiştir. Kısmen de yeterlilik ifade etmediği düşünüldüğü zaman bu sonuç çok yüksek bir oran olarak ortaya çıkmıştır. Sporcu sağlığı açısından önemli olan bu

durumun irdelenmesi, üzerinde çalışılması ve özellikle Beden Eğitimi ve Spor okullarında bu tarzda derslerin eklenmesi adına girişimlerde bulunulması önerilebilir. Çetinkaya vd. (2007) Beden Eğitim ve Spor Yüksekokulu'ndaki öğrencilerinde yaptığı benzer çalışmada yeteri kadar doping hakkında eğitim verilmediğini savunarak çalışmamızı desteklemektedir

Ülkemizde son zamanlarda doping olaylarının sık sık çıktığı görülmektedir. Bazı sporcularımızın farkına varmadan doping kullandığı tespit edilmektedir. Yapılan çalışmalarda doping bilgi düzeylerinin az olduğunu gösterdiğinden dolayı sporcularımızın böyle hatalar yapabileceği gerçeğini ortaya koymaktadır. Çalışmamızda özellikle beden eğitimi ve spor öğretmenlerinin doping hakkında fazla bilgi sahibi olmadıklarını savunarak sporcuların bu tip hatalara düşebileceğini göstermektedir. Öğretmenleri ve antrenörleri konu hakkında bilgilendirilerek sporculara doping kullanılmaması, gereken ilaçlar hakkında doğru bilgi vermeleri sağlanmalıdır. Dolayısıyla beden eğitimi ve spor öğretmenlerinin doping bilgi düzeylerinin yeterli olmayışı sporun gelişmesini olumsuz etkileyebileceği söylenebilir. Üniversitelerde Doping konulu derslerin artması yada doping konulu seminerlerin düzenlenmesi gerekmektedir. Günümüzde sporcuların vücut performanslarını yapay yollardan arttırabilecekleri birçok metot bulunmaktadır. Dayanıklılığa bağlı sporlarda, kandaki oksijen miktarının arttırılması atletik performansın arttırılması için hayati önem taşımaktadır. En basit kan naklinden, genetik mühendisliğinin son ürünü bileşiklerin kullanımına kadar birçok uygulama sporcuların vücut gelişimlerini veya dayanıklılığını arttırmak için seçenek oluşturmaktadır. Özellikle atletizmin çoğu dalında doping (uyarıcı) uygulamaları yapılmakta fakat bunların bazıları bulunabilmekte, bazıları da kamuoyu ile farklı nedenlerle paylaşılmamaktadır. Temennimiz dopingin her türlü spor dalından uzaklaştırılması ve müsabakalarda adaletin sağlanması amaç edinmelidir.

Yapılan çalışmalarda beden eğitimi öğretmenlerinin ve üniversite öğrencilerinin doping kullanımına yönelik tutumlarıyla ilgili yeterli araştırmanın olmadığı tespit edilmiştir. Bu noktada; geleceğin öğretmenleri elit sporcularını, yöneticilerini ve iş gücünü oluşturacak personelin doping hakkındaki tutumlarının belirlenmesinin önem arz ettiği düşünülmektedir.

KAYNAKLAR

- Acarbay, Ş. (1986). Spor, Sporcu ve Doping. Milli Eğitim Basımevi, Ankara.
- Akgün, N. (1993). Egzersiz Fizyolojisi. II. Cilt. No:115. İzmir: Ege Üniversitesi Basımevi
- Atasü, T. ve Yücesir, İ. (2004). Doping ve Futbolda Performans Artırma Yöntemleri.
- Barroso, O., Mazzoni, I. ve Rabin, O. (2008). *Hormone abuse in sports: the antidoping perspective*. Asian Journal Of Andrology, 10(3), 391-402.
- Başkaya, C. (2004). Doping: kazanmak uğruna ölmek. Özgür Üniversite Forumu, 25, 610.
- Bonci, L. (2002). "Energy" Drinks: Help, Harm or Hype?. Sports Science Exchange, 15, 1-4.
- Coşkun, V. Ve Sargın, M. (2007). Yapılandırmacı Yaklaşım Çerçevesinde İlköğretim 6. Sınıf Türkçe Ders Kitabında Strateji. 16. Ulusal Eğitim Bilimleri Kongresi Bildirileri, 334-337.
- Dallı, M., Işıkdemir, E. ve Bingöl, E. (2014). Determination of Doping Knowledge Level of Physical Education and Sports College Students. *International Journal of Science Culture and Sport (IntJSCS)*, 2(6), 11-20.
- Eröz, F., (2007). *Milli Düzeyde, Atletizm, Güreş, Judo ve Halter Yapan Sporcuların Doping ve Ergojenik Yardım Hakkındaki Görüşlerinin ve Bilgi Düzeylerinin Belirlenmesi*.

Dumlupınar Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Beden Eğitimi ve Spor Anabilim Dalı
Yüksek Lisans Tezi, Kütahya.

- Ersoy, G. (1993). Beslenme ile ilgili ergojenik yardımcıları. *Spor ve Tıp*, 1(1), 12-5.
- Ertaş, Ş. ve Petek, H. (2005). Spor Hukuku. Ankara 2011, 2. B., Yetkin Yayınları.
- Gençtürk, G., Çolakoğlu, T. ve Demirel, M. (2009). Elit Sporcularda Doping Bilgi Düzeyinin Ölçülmesine Yönelik Bir Araştırma (Güreş Örneği). *Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi*, 3(3).
- Haynes, S.P. and Fitch, K. D. (1996). Doping. Textbook of Science and Medicine in Sport. J. Bloomfield, P. A. Fricker, K. D. Fitch (Editors), (p. 525-534). Australian: Australian Sports Commission.
- Kürkçü, R. (2009). Farklı Branşlardaki Üniversiteli Sporcuların Ergojenik Yardımcılar Konusundaki Bilgi ve Yararlanma Düzeylerinin Araştırılması. *Nwsa: Sports Sciences*, 4(3), 198-209.
- Lippi, G., Franchini, M. and Guidi, G. C. (2008). Doping in competition or doping in sport?. *British Medical Bulletin*, 86(1), 95-107.
- Özmen, D., Özmen, E., Ergin, D., Çetinkaya, A., Sen, N., DüNDAR, P. and Taşkın, E. O. (2007). The association of self-esteem, depression and body satisfaction with obesity among Turkish adolescents. *BMC Public Health*, 7(1), 1.
- Özden, S., Karataş, H., Yıldız, S. and Goker, H. (2004). Synthesis and Potent Antimicrobial Activity of Some Novel 4-(5, 6-Dichloro-1H-benzimidazol-2-yl)-N-substituted Benzamides. *Archiv der Pharmazie*, 337(10), 556-562.
- Öztürk, E. G., Suveren, S. and Çolakoğlu, T. (2012). Doping in Turkey, assessment of knowledge level of players about doping (handball study case). *International Journal of Human Sciences*, 9(1), 249-260.
- Schoch, S., Deák, F., Königstorfer, A., Mozhayeva, M., Sara, Y., Südhof, T. C. and Kavalalı, E.T. (2001). SNARE function analyzed in synaptobrevin/VAMP knock out mice. *Science*, 294(5544), 1117-1122.
- Şenel, Ö., Güler, D., Kaya, İ., Ersoy, A. ve Kürkçü, R. (2004). Farklı ferdi branşlardaki üst düzey Türk sporcuların Ergojenik Yardımcılara yönelik bilgi ve yararlanma düzeyleri. *Spormetre Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi*, 2(2), 41-7.
- Thein, L.A., Thein, J.M., and Landry, G.L., (1995). "Ergogenic Aids", *Physical Therapy*, 75 (5), 426-439
- Yoncalık, O. ve Gündoğdu, C. (2007). Sporda Ahlaki Bir Sorun Olarak Doping. Doğu Anadolu Bölgesi Araştırmaları, 128-134.
- <http://www.wada-ama.org>
- <http://sln.fi.edu>